

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No - 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
Seneliği, posta ile 7.5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7.5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul bürosuna
muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

—NIETSCHE—

Cilt: IV

Ankara, 11 Teşrinievvel, 1928

Sayı: 98

Musahabe

MUVAFFAK, FAKAT KORKUNÇ BİR ESER

Pek eski dostum Aka Gündüzün eserleri de hayatı gibi muvazensizdir. Bakarsınız, size güzel, san'atkarane bir şiir, ve ya hikâye verir; kaleminin kudretine, duygusunun derinliğine hayran olursunuz; fakat böyle bir nefis eserden sonra aynı imza ile öyle bir yazıya da tesadüf etmek ihtimaliniz vardır ki kabil deyil bunu ötekinin sahibine izafe edemezsiniz...

İşte geçen sene bana (Bu toprağın kızları) tatlı romanını gönderdiği zaman ne yalan söyleyim iztiraplı bir tereddüt, yaprakları kesip okumama manî olmuştu. Geçenlerde bir arkadaşım:

— Aka Gündüzün (Butoprağın kızlarını) okudun mu?

diye sordu.

— Hayır dedim.

— Oku, diye, tavsiye etti, oku beyeneceksin.

Zevkına, anlayışına pek itimat ettiğim dostumun bu teklifi üzerine kitabı açtım, okumağa başladım... Okudukça muvaffak bir kalemin beni tamamen teshir ettiğini gördüm. Bitirdiğim zaman baştan başa içtimâi hayatımızın

derin yaralarına dokunan bu eser, ruhumun en kuytu köşelerini kaplamıştı. Benliğimde onun eleminden, onun iztirabından başka bir zerre kalmamıştı. İtiraf ve iddia ediyorum ki türk edebiyatında— telkin kuvveti itibarilebundan daha muvaffak bir roman okuduğumu hatırlamıyorum. Bu gün saçlarının telleri bem beyaz kesilen Aka Gündüzde hiç ihtiyarlamıyan bir ruh var, pürheyecan, dinc bir ruh... Bu roman o ruhun sanki tunçtan bir heykelidir. Aka'nın kalemi hayatın herkes tarafından kolay kolay bakılamıyacak safhalarını yılmaksızın, seret bir çelik gibi yontmuş, ve bu abideyi meydana koymuştur:

(Toprağın kızları) dört cephe-
lidir:

- 1) Sokak kızı,
- 2) Salon kızı,
- 3) Kendi kendinin kızı,
- 4) Bu toprağın kızı,

Her bir cephede (bu toprağın kızları) ndan bazılarının talii — demin söylediğim gibi — pervasız, sert bir kalemle hâk ve resmedilmiştir.

Baştan başa — mûtat manasıyla ve ifade noktasından — romantik olan bu eser ruhu itibariyle pek realisttir; tıpkı (sefiller) gibi...

*
* *

Bu safhaların hepsi muvaffak; hepsi bir başka korkunç macerayı anlatıyor; fakat bir tanesi, (Kendi kendinin kızı) o kadar kuvvetli ki, aralarında çok münasebet ve hatta müşabehet olan (Urun kahbeye!) romanını — muharririnin müsellemler iktidarına rağmen — gölgede bırakıyor. Son cepheye, yani (Bu toprağın kızı) na gelince, bunu bu memlekette ancak Aka Gündüz yazabilir.

(San'at için san'at) nazariyesiyle başı pek hoş olmıyan Aka, bu kitabıyla bedbaht kızların cem'iyete karşı müdafaa namesini yazmış oluyor.

*
* *

Diyorum ki şu beş on senelik çurak edebî devreden yarına kalabilecek üç beş eserden biri de muhakkak (Aka Gündüzün romanı) dır.

Ali Canip

قازاغشدر. پیهسلردهده موضوعی وودویلرده اولدینی کبی داغیتیق و صوک پردنک صوک مجلسلرنده بویوک بر مهارتله او معلق وضعیتدن قورتارارق طوبلامق خطادر. چونکه پیهسی تعقیب ایدهنلر، مختلف استفاملردهکی وقایی تحلیلله، یکدیگرله اولان مناسباتی تدقیقه و مقایسه و بالنتیجه محاکمه سنی یوروتمکک مجبور قالیرکه بوده حایلیجه یوروجی برایشدر.

برمنقد، انگلیزلرک بویوک پیهسلری حقنده دیورکه :

« انگلیز تماشا محرلری پیهسلده بویوک وقایعه برندن دها شایان دقت اولان حادثاته اهمیت ویرمه. مکدهدر. پیهسلرده دویه جفکز مکاله لر بسیطدر. ایشته جکیکز محاوره لر غایت سادهدر. اوراده بسیط اولایان و ساده لکدن اوزاق بولونان تک برشی وارددر: موضوع .. او، چوق دوشونولمشدر. اونک یکی وهنوز حل ایدلامش برحیات معماسی اولاسنه پک زیاده دقت ایدرلر. فقط بو حیات معماسنی، قاریشیق جمله لر، بین دوندیره و قایعاه دکل بسیط جمله لر علی العاده حادثه لرله حل ایدرلر. ایشته انگلیز تیاتروسنک موفقیتنک برسری ده بؤدر »

H. S.

صاحبنده دو کولم

آریلیرکن نازلیمک یوزونی کوردو کده کوزوم طاقیلدی قالدی صاحبنده کی دو کومده. اوندن باشقا آکلایان یوقکن بنی کومده صاحبک بویوکومنی، صوردم، آکلایامدم ..

ایچمده شبهه دهنن آله و یاندی ده ریندن : بوساچی باغلامشدم قاچ کره، قاچ برندن. سر ویرمه مک قصدیه قاپانان کوزلرندن ثوبه رک سوروکلندم غربته آدیم آدیم ..

تولزسه برکون آلبت کلیر صلاهه کیدن : یدی ییلاک اوستنه کویه دوندم یکیدن. آچیلدی قولارمده اوکلدن اویم بدن : یدی دوکوم صاحنه باقدم یازیلی آدم ..

وصفی ماهر

Bu günkü İngiliz tiyatrosi

تماشا

شکسپیرک مملکتنده تیاترو کون کچدکجه رغبتنی آرتدیریور. اوندی یمنکی دوشونن عائله، تیاترویه کیتمکی ده عینی مجبوریت آلتنده بولونیورمش کبی دوشونیور. تیاترو، انگلیزلر ایچون، اککنمک اوزره کیدیلن برکوشه دکلددر. اوراسی اولر ایچون معین زمانلرده دوام ایدلسی ضروری بولونان بروطفه دن فرقسزددر.

بویوککی انگلیز تیاتروسی، هیچ شبهه یوقکه فرانسز تیاترولرندن دها مترق بروضیتده بولونمدهدر. صوک زمانلرده مختلف موضوعلر اوزرینه برچوق یکی اثرلر قازانان انگلیز تیاتروسی، کون کچدکجه دها زیاده زنکینله شکمده و فعالیت ساحه سنی دها زیاده کنیشله. شدیرمکدهدر. کچن سنه صرف سالون حیاندن ملهم اوله رق اثر وجوده کتیره ن اک بویوک محرلر، شیمدی کویلو حیاتی تدقیق و موضو. علرینی اورادن انتخاب ایتکدهدر. نته کیم اک بویوک انگلیز تماشا محرلرندن John Drinkwater (Bir In Hand) اسمنده صرف کویلو روحنی

بربرینه قاریشارق اوزانوب کیدیور. مریدونه وقوریدورلر آلچی ایله تقریش ایدیلش پاریل پاریل پارلا یور. بر طرفده (Minator) دهنیلن (انسان و بوغا) شکمده برجاناوار.. (قنوسوس) استحکاملری اوزرنده تونه مش قورقونج بر شکله باقیور. بوکا مقابل شاهین باشلی (Gryphon) سه وعلی بر حیواندر. بونک مصریلردن قویه ایدلرکی ظن ایدیور.

بروفه سور (Hall) ک کتابی، بالخاصه رسم خصوصنده چوق زنکیندر. بونلرک ترتیب و تنظیمنده بویوک بر اهتمام کوستریشدر. رسملرده کی تعریفلر متنی قاریشدرمایه حاجت بر اقاذن بر باقیشده آ کلاشیلیمدهدر.

تاریخه تقدم ایدن زمانلره عائد معلومات پک آز اولدینی ایچین اسکی یونانک برونز دورینه عائد الیه ایدیلجهک بیلکیلر، تاریخک هنوز بزه مجهول قالش باشلانقیجیلری حقنده چوق قیمتلی اساسلر ویره جکدر. صوک زمانلرده تاریخ چوق مراقلی وواسع برعلم حاله کلددر، فنک غایه سنه فایدالی بولدینی هر شعبه سندن استفاده یولی بولشددر. جنایت ایشلرنده، سیاسی استخبارات شعبه لرده بویوک خدمتلی کورولن شیفره متخصصیلری تاریخ انجمنلر. ندهده قیمتلی شخصیتلر اولارق طایفه مدهدر. دیاککه عصرلرک تادیسندن شیفره اصولی بولان انسان ذکامی، دها زیاده تکامل ایدهرک، اونی حل ایتک چاره لرینه ده یتیشمش و بونده چوق بویوک ظفرلرده قازاغشدر: بونک اک کوزله مثالی مصرهییه. روغلیقلرندن اورولاش ظفر طاقدر.

K. S.

جانلاندیران برار وجوده کتیرمشدر، بواثر انگلتردهده بویوک بروفقیت قازاغش و کونلرجه منقدرک موضوعنی تشکیل ایتشددر. اثره عطف ایدیلن اک بویوک قیمت محرک انگلتردهده کی صنف فرقلرینی و بوندن حصول بولان آلم نتیجه لری جانلاندیرماسندهدر. انگلتردهده اک مهم مسئله صنف فرقیدرواک زیادهده بویوکوزه تیلیر. حال بوکه غربک برچوق کوشه لرنده آرتق صنف فرق اهمیتسز بر مسئله حاله کلددر. محرر انگلیز روحنک بونهم وضعیتندن استفاده ایتش و ته زنی بونقطه اوزرینه یوروتهرک کوزله برار میدان کتیرمشدر.

بواثردن بحث ایدن برمنقدک سوزلری، تماشا صنعتی حقنده غایت کوزله فکرلری احتوا ایتکدهدر. منقد دیورکه: «تماشا محررینک اک بویوک وظیفه سی محیطی تدقیق و اورادن اک مهم نقطه یی بولوب سه. چکدر. بونقطه بولوب، سه چیلدکن صوکر ا موقعیتنه یا قلاشماق ایچون هیچ بر سبب یوقدر. بلکه محرک بولجنی نقطه هر کون همزک کوردیکی و سه زدیکی بر نقطه در. فقط بز اوندن بوسبوتون یکی و بیلمه دیکمز بر موضوع بکله میورز. اوندن ایسته دیکمز بزم بیلمه دیکمز و سه زدی کمز شیلری تثبیت ایتسی و اونلر حقنده، حیاتک چرچیوه سنی بزدن ای چیزه ن برانسان صفتیه محاکمه سنی یوروتمه سیدر. « بلکه محرک محاکمه سی یا کلش و محذور ایدر. « دیه نلر بولونه جقدر. بویا کلشیلری، بوقصورلری اخطار ایدهرک بر صنف ده موجوددر. اولرده تماشا متقدرلیر. تماشا محرلری و منقدرلری حیاتک دوغرو یولی کوستره ن یکانه ره برلردر. »

بویوککی انگلیز تیاتروسی، روحک تربیه سنه اک زیاده خدمت ایدن و صرف بونکله اوغراشان بر شعبه اولشددر. فرانسز تیاترولرنده اولدینی کبی، متادیا عشق ایچون اوچوروملره یووارلانان، سه وکیسی دولایسیله عائله سنی محو ایدن تیلره تصاف اولونیور. یوقاریده مثال اوله رق ذکر ایتدیکمز John Drinkwater ک پیهسلنده بر عشق مسئله سنده اختیار بر بابانک کوزله بر محاکمه سی جانلاندیمدهدر. بسیط برکویک، متواضع بر قولبه سنده علمدن اوزاق یا شایان اختیار بر آدم بوتون مجادله و مناقشه لردن سوکرا محاکمه سنی یوروتیور: « اولادم، قرارینی ویرمک خصوصنده بندن یوکسک برومقده بولونیور .. » یکی تربیه قارشیسندن هرهانکی بر بابانک اولادینه ویردیکی صلاحیتدن نه بکله دیککی بو جمله قادار بلیغ نه افاده ایده بیلیر؟

انگلیز پیهسلرنده نظر دقتی جلب ایدن اک مهم نقطه موضوعلرک قاریشیق اولاماسیدر. بسیط فقط دایما خلقی علاقه دار ایدهرک قادار حرکاتی جامع اولان بو پیهسلر، هرهانکی بر ته زنی بر نقطه ده طویلایه بیلمک خصوصنده فرانسز پیهسلرندن دها فضیله موفقیت